herpy

AGAMER

Leiolepis ocellata

Leiolepis ocellata er en bakkelevende, dagaktiv agame fra det nordlige Thailand som graver huler i tørr løvfellende skog, gressmark og jorder. Den skiller seg fra *Leiolepis belliana* ved store, øyelignende flekker på ryggen, og hunnene har rød hake. Arten krever et terrarium med dypt, gravbart bunnsubstrat, kraftig varme og UVB, og i naturen ligger den i hulen i den kjølige tiden.

Familie: Agamidae Engelsk: Eyed Butterfly Agama Tidligere navn: *Leiolepis belliana ocellata* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**35-50 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**45-100 g**
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Savanne og tørrskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 50 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**26-35 °C**
Varmeplass	**35-37 °C**
Temperatur, natt	**20-25 °C**
Luftfuktighet	**40-70 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter og planter**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**3-8 egg**
Inkubasjon	**55-100 dager** ved 27-33 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Leiolepis ocellata er en slank, flattrykt agame med lang hale. Kjennetegnet er store, øyelignende flekker (ocelli) på ryggen og en lys midtstripe som bare er sammenhengende over bekkenet. Hos *Leiolepis belliana* løper tre ubrutte striper hele veien langs ryggen. Voksne hunner av *L. ocellata* har rød hake, en kjønnsforskjell som *L. belliana* ikke har. Artsnavnet kommer av latin *ocellus*, lite øye, og henspiller på flekkene.

Voksne hanner måler 12-16 cm fra snute til kloakk og veier 45-100 g. Halens lengde er ikke målt for arten. Hos slektens andre arter er halen godt dobbelt så lang som kroppen, så den samlede lengden er formodentlig 35-50 cm.

L. ocellata ble beskrevet i 1971 som underart av *L. belliana*. Den regnes nå som egen art fordi den ser annerledes ut, har et annet kromosomtall og er genetisk adskilt, selv om den i slektstreet ligger inne i *L. belliana*. Kromosomtallet oppgis til 34 mot 36 hos *L. belliana*, men det er også funnet 36 hos begge. Arten formerer seg kjønnet.

Dyret er sky og flykter ned i hulen ved forstyrrelse. Det kan lett forveksles med *L. belliana*, så det er verdt å forsikre seg om at et dyr er riktig bestemt.

Utbredelse og leveområde

Leiolepis ocellata lever i det nordlige Thailand, i lavlandet mellom fjellkjedene i provinsene Chiang Mai, Lampang, Lamphun, Nan, Phayao og Tak. Typelokaliteten er Kokariet (Kawkareik) i det sørøstlige Myanmar nær grensen til Thailand, og der finnes gamle museumsdyr derfra. Nyere undersøkelser kjenner bare arten fra Thailand, så forekomsten i Myanmar i dag er usikker.

> **Naturlig utbredelse:** Thailand og Myanmar (Burma).

LEVEOMRÅDE

Arten lever i åpent, tørt lavland mellom fjellkjedene: tørr løvfellende skog, gressmark og dyrkede jorder, f.eks. kassavajorder, omtrent 170 m over havet. Dyrene er dagaktive og graver huler som de bruker til skjul og overnatting. Føden er insekter og unge planteskudd.

Klimaet har tre årstider. Den kjølige, tørre tiden varer fra midten av oktober til midten av februar, og januar er kaldest med en middeltemperatur på omtrent 25 °C. Den varme, tørre tiden varer fra midten av februar til midten av mai, og april er varmest med en middeltemperatur på omtrent 33 °C. Regntiden varer fra mai til oktober. Luftfuktigheten svinger fra omtrent 50 % i mars til over 80 % i oktober.

Fra slutten av oktober til januar, omtrent fire måneder, ligger dyrene i hulene og er ikke aktive på overflaten. Hannene har store fettdepoter på sensommeren og høsten og tærer på dem i den inaktive tiden.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stell av *Leiolepis ocellata*. Terrarium, temperatur, lys og levetid bygger derfor på den nære slektningen *Leiolepis belliana*, mens luftfuktighet og årsrytme bygger på klimaet i utbredelsesområdet.

Et par må ha et terrarium på minst 120 × 60 × 50 cm (lengde × bredde × høyde). Et enkelt dyr kan klare seg med 90 × 45 × 45 cm. Gulvarealet er viktigst, men høyden må rumme et dypt bunnsubstrat.

Bunnsubstratet skal være minst 20 cm dypt og bestå av en blanding av sand og gjødselfri hagejord, slik at hulene holder. Det nederste laget er svakt fuktig, resten tørt. Legg flate steiner, kork og røtter, slik at dyret har solplasser og skjul, og fest dem slik at de ikke kan graves under og velte. Ventilasjonen må være god, og lokket må kunne låses, for dyrene er raske og sky.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

TEMPERATUR

Solplassen skal ha en overflatetemperatur på 35-37 °C. Luften i den varme enden er 30-35 °C, og den kjølige enden er 26-29 °C. Om natten faller temperaturen til 20-25 °C.

Dyret må alltid kunne søke vekk fra varmen, ned i bunnsubstratet eller inn i et skjul. Bruk halogenspotter eller keramiske varmeelementer med gitter foran og en termostat. Mål med digitale termometre og et infrarødt termometer, og kontroller solplassen jevnlig. Et dyr som hele tiden søker skjul fra varmen, har det for varmt, og et dyr som ikke soler seg, har det for kaldt. Middeltemperaturen i utbredelsesområdet ligger på 25-33 °C gjennom året, så verdiene passer til klimaet.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

I utbredelsesområdet svinger luftfuktigheten fra omtrent 50 % i den tørre tiden til over 80 % i regntiden. I terrariet passer 40-70 %. Overflaten av bunnsubstratet skal være tørr, mens det nederste laget holdes svakt fuktig, slik at hulene ikke faller sammen. Vått bunnsubstrat gir mugg. Dyret skal ha en skål med friskt vann, som fylles daglig.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler seg i åpent landskap, så den trenger kraftig lys og UVB. Bruk et rør eller en LED på 6.500 K over hele terrariet og et T5 HO UVB-rør på 10-12 % over solplassen. Ferguson-sonen er ikke fastlagt for slekten; sone 3 passer for en øgle som soler seg i åpent landskap. Kontroller avstanden med en UV-måler, og bytt rørene etter produsentens anvisning. Dagslengden i det nordlige Thailand er omtrent 11 timer i desember og 13 timer i juni, og lyset kan følge den rytmen.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Leiolepis ocellata er altetende og spiser insekter og unge planteskudd. Gi sirisser, kakerlakker, gresshopper og melormer, og tilby mørkegrønne blader som løvetann, kålblader og sennepsgrønt samt blomster. Frukt gis bare lite, og salat har nesten ingen næring.

Unger og voksne fôres hver dag i den aktive tiden med det dyret spiser på omtrent 10 minutter. Dryss insektene med kalk ved hver fôring og med et multivitamin med D3 én gang i uken. Fôr godt på sensommeren, når dyrene i naturen bygger opp fettdepoter.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Dyret er sky og raskt og flykter ned i en hule når noe beveger seg. Det tåler håndtering dårlig.

Dyrene kan holdes enkeltvis eller parvis. To hanner må ikke settes sammen, for de kjemper. Gi rikelig med solplasser og skjul, og sett nye dyr i karantene.

I den kjølige tiden er dyrene ikke aktive i naturen. Om en hvileperiode er nødvendig i terrariet, er ikke dokumentert. Et dyr som trekker seg inn i hulen og spiser mindre i vinterhalvåret, skal ikke tvinges til å spise.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Voksne hunner har rød hake, det har ikke hannene. Voksne hanner måler 12-16 cm fra snute til kloakk. Alder og størrelse ved kjønnsmodenhet er ikke dokumentert. Hunnen må være fullt utvokst og i god hold før paring, for egglegging tapper henne for kalk og krefter.

PARRING

Hannene har to hekkeperioder i året: januar-februar, rett etter den inaktive tiden, og juni-juli. I mars og april, den varmeste tiden, hviler forplantningen, og hannene lagrer sæd fra den første perioden til den andre. Sædcellene dannes mens dyrene ligger i hulen i den kjølige tiden, så en hvileperiode har formodentlig betydning for avlen; hvordan den bør gjennomføres i terrariet, er ikke dokumentert. Hold bare ett par sammen, så lenge det går fredelig.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnenes forplantning er ikke undersøkt, og antall egg per kull er ikke dokumentert; 3-8 egg er hentet fra *Leiolepis belliana*. Gi hunnen mulighet til å grave en hule i dypt, svakt fuktig bunnsubstrat i terrariets varme ende. En hunn uten egnet sted kan holde tilbake eggene, og det er livsfarlig.

INKUBASJON

Inkubasjonen er ikke beskrevet for arten. Hos *Leiolepis reevesii* klekkes eggene etter omtrent 70 dager ved 30 °C, etter 55 dager ved 33 °C og først etter omtrent 100 dager ved 27 °C, og temperaturen bestemmer ikke kjønnet. 30 °C er derfor et godt utgangspunkt. Grav eggene forsiktig opp uten å vende dem, og legg dem i fuktet vermikulitt i en lukket boks i en rugemaskin med termostat.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene flyttes til et eget terrarium med dypt bunnsubstrat og mange skjul. Fôr dem daglig med små insekter og fint oppskåret grønt, dryss med kalk, og gi UVB. Unger vokser raskt, og for lite kalk og UVB gir beinskjørhet.

Helse og vanlige feil

Sykdommer er ikke beskrevet for arten. De typiske problemene hos slekten skyldes feil i oppsettet:

- Beinskjørhet (metabolsk beinsykdom) ved for lite UVB og kalk.
- Avmagring i den kjølige tiden. Et dyr som hviler i hulen, må ha med seg fettdepoter fra sensommeren; veg det jevnlig, og avbryt hvilen hvis det går merkbart ned i vekt.
- Eggleggingsvansker hos hunner uten dypt, fuktig gravesubstrat.
- Parasitter og mage-tarm-problemer, særlig hos nyinnkjøpte dyr. Få en avføringsprøve undersøkt.
- Tarmstopp hvis dyret svelger store mengder løs sand.

- Mugg og hudproblemer hvis overflaten av bunnsubstratet er våt.

Kontakt en veterinær ved sløvhet, appetittløshet i den aktive tiden eller problemer med hudskifte.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.